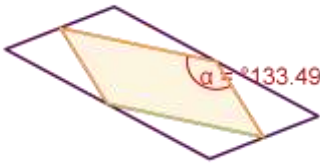
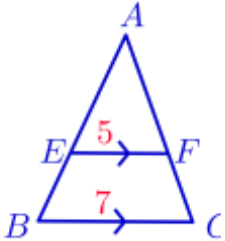

بسمه تعالی

سال اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل

اداره کل آموزش و پرورش استان مرکزی		
سؤالات امتحان درس: هندسه فصل دوم	رشته: ریاضی	سال: دهم
ردیف	سوالات همراه با پاسخ	
۱	<p>جملات صحیح و غلط را مشخص کنید:</p> <p>الف) اگر a واسطه هندسی بین ۴ و ۹ باشد و $\frac{9}{a} = \frac{1}{b}$ آنگاه $b = \frac{2}{3}$.</p> <p>ب) چهار ضلعی که از به هم وصل کردن وسط های اضلاع یک متوازی الاضلاع بدست می آید، مستطیل است.</p> <p>ج) در دو مثلث متشابه، نسبت نیمسازهای زوایای متناظر با نسبت قاعده های نظیر آنها برابر است.</p> <p>پاسخ:</p> <p>الف) درست زیرا: $a = \sqrt{9 \times 4} = 6$ $\frac{1}{b} = \frac{9}{a} = \frac{9}{6} \Rightarrow b = \frac{6}{9} = \frac{2}{3}$</p> <p>ب) نادرست. یک متوازی الاضلاع بدست می آید. به عنوان مثال نقض شکل زیر را در نظر بگیرید.</p> <p>ج) درست.</p>	
۲	<p>جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید:</p> <p>الف) نسبت مساحت های دو مثلث که دارای قاعده های برابرند با نسبت ..... نظیر برابر است.</p> <p>ب) اگر خط راستی موازی یکی از اضلاع مثلثی رسم شود و دو ضلع دیگر یا امتداد آنها را در دو نقطه قطع کند، مثلثی تشکیل می دهد که با مثلث اصلی ..... است.</p> <p>ج) در دو مثلث متشابه، نسبت مساحت های نظیر برابر است با ..... نسبت میانه های نظیر.</p> <p>پاسخ:</p> <p>الف) ارتفاع های ب) متشابه ج) مجذور</p>	
۳	<p>گزینه صحیح را انتخاب نمایید.</p> <p>۱. اعداد a و b و c به ترتیب با اعداد ۴ و ۵ و ۶ متناسبند. $a+2b-3c$ چند برابر b است؟</p>	

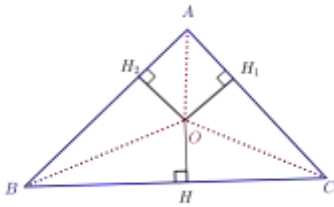
<p>۲. در مثلث شکل زیر، $EF \parallel BC$ و $BC = 7$ و $EF = 5$ و $EB = 3$ سانتیمتر است. طول EA چند سانتیمتر است؟</p> <p>۳. نسبت مساحت های دو پنج ضلعی متشابه، $\frac{4}{9}$ است. اگر اندازه ی ضلع یکی از آنها ۶ واحد باشد، محیط دیگری چند واحد است؟</p> <p>۴. در دو مثلث متشابه ABC و $A'B'C'$، AH و $A'H'$ دو ارتفاع متناظر هستند. اگر $AH = 3A'H'$ نسبت محیط های دو مثلث چقدر است؟</p>	<p>(الف) $\frac{2}{3}$ (ج) $\frac{4}{5}$ (ب) $\frac{5}{4}$ (د) $\frac{5}{4}$</p> <p>(الف) $\frac{6}{5}$ (ج) ۶ (ب) $\frac{5}{5}$ (د) $\frac{7}{5}$</p> <p>(الف) ۳۰ (ج) ۴۵ (ب) ۳۵ (د) ۲۵</p> <p>(الف) ۳ (ج) $\frac{1}{9}$ (ب) $\sqrt{3}$ (د) ۹</p> <p>پاسخ:</p> <p>۱. (ج) $\left. \begin{matrix} a = 6t \\ b = 5t \\ c = 4t \end{matrix} \right\ \Rightarrow \frac{a+2b-3c}{b} = \frac{6t+10t-12t}{5t} = \frac{4t}{5t} = \frac{4}{5}$</p> <p>۲. (د) $EB \parallel BC \Rightarrow \frac{AE}{EB} = \frac{AF}{FC} \Rightarrow \frac{x}{x+3} = \frac{5}{7} \Rightarrow 7x = 5x + 15 \Rightarrow 2x = 15 \Rightarrow x = 7.5$</p> <p>۳. (ج) $\sqrt{\frac{S}{S'}} = \frac{a}{a'} \Rightarrow \begin{cases} \frac{2}{3} = \frac{6}{a'} \Rightarrow a' = 9 \Rightarrow 5 \times 9 = 45 \\ \frac{2}{3} = \frac{a'}{6} \Rightarrow a' = 4 \Rightarrow 5 \times 4 = 20 \end{cases}$</p> <p>۴. (الف) $\frac{2P}{2P'} = \frac{AH}{A'H'} \Rightarrow \frac{2P}{2P'} = \frac{3A'H'}{A'H'} = 3$</p>
<p>سوالات زیر را کامل، تمیز و مرتب پاسخ دهید.</p>	
<p>اگر $\frac{3a}{2} = \frac{b-3}{3} = \frac{2c+1}{4}$ و $3a + b + 2c = 11$، مقادیر a, b, c را حساب کنید.</p>	<p>۴</p>

پاسخ:

$$\frac{3a}{2} = \frac{b-3}{3} = \frac{2c+1}{4} = t \Rightarrow \begin{cases} a = \frac{2}{3}t \\ b = 3t + 3 \\ c = 2t - \frac{1}{2} \end{cases} \Rightarrow 3a + b + 2c = 11 \Rightarrow 9t + 2 = 11 \Rightarrow t = 1 \Rightarrow \begin{cases} a = \frac{2}{3} \\ b = 6 \\ c = \frac{3}{2} \end{cases}$$

در مثلث ABC، $AB=6$ و $AC=9$ است. اگر O نقطه ی هم‌رسی نیمسازهای آن باشد، مساحت مثلث AOB به مساحت مثلث AOC را بدست آورید.

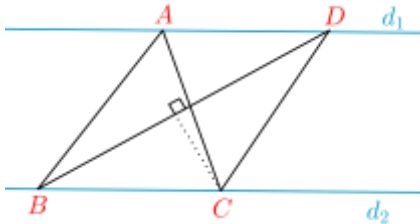
پاسخ:

می دانیم هر نقطه روی نیمساز زاویه از دو ضلع زاویه به یک فاصله است پس $OH_2 = OH_1$ بنابراین:

$$\frac{S_{AOB}}{S_{AOC}} = \frac{\frac{1}{2} \times OH_2 \times AB}{\frac{1}{2} \times OH_1 \times AC} = \frac{AB}{AC}$$

در شکل مقابل $d_1 \parallel d_2$ و مساحت مثلث ABC، $8cm^2$ است. اگر $BD = 6cm$ باشد، فاصله ی نقطه ی C از BD را به دست آورید.

پاسخ:

$$d_1 \parallel d_2 \text{ و قاعده مشترک } BC \Rightarrow S_{ABC} = S_{BDC} \Rightarrow 8 = \frac{1}{2} \times BD \times CH \Rightarrow 8 = \frac{1}{2} \times 6 \times CH$$
$$\Rightarrow CH = \frac{16}{6} = \frac{8}{3}$$

۷

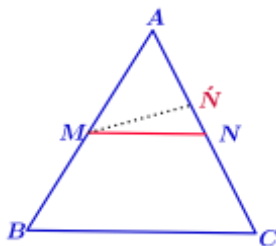
عکس قضیه تالس را نوشته و اثبات کنید.

پاسخ:

عکس قضیه تالس: اگر خطی دو ضلع مثلثی را قطع کند و روی آنها چهار پاره خط با اندازه های متناظر متناسب جدا کند، آنگاه با ضلع سوم مثلث موازی است.

اثبات:

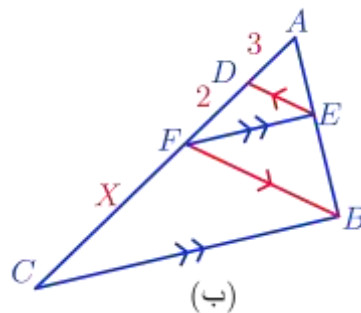
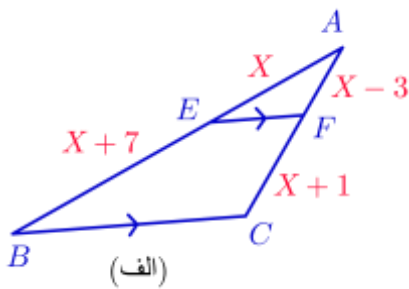
با برهان خلف است:

در شکل می دانیم $\frac{AM}{AB} = \frac{AN}{AC}$. فرض کنیم $MN \parallel BC$ پس از M پاره خط MN' را موازی BC رسم می کنیم. حال با توجه به قضیه تالس داریم (1) $MN' \parallel BC \Rightarrow \frac{AN'}{AC} = \frac{AM}{AB}$ و فرض داریم: (2) $\frac{AN'}{AC} = \frac{AN}{AC}$. از (1) و (2) داریم: $AN' = AN$ پس N بر AN' منطبق است و لذا همان MN است که با BC موازیست.

۸

در هر یک از شکل های زیر مقدار مجهول را بیابید.

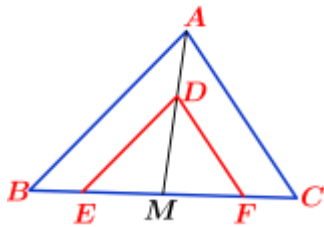

پاسخ:

$$EF \parallel BC \Rightarrow \frac{AE}{EB} = \frac{AF}{FC} \Rightarrow \frac{x}{x+7} = \frac{x-3}{x+1} \Rightarrow x^2 + x = x^2 + 4x - 21 \Rightarrow 3x = 21 \Rightarrow x = 7 \quad (\text{الف})$$

$$\left. \begin{array}{l} DE \parallel FB \Rightarrow \frac{AD}{AF} = \frac{AE}{AB} \\ EF \parallel BC \Rightarrow \frac{AF}{AC} = \frac{AE}{AB} \end{array} \right\| \Rightarrow \frac{AD}{AF} = \frac{AF}{AC} \Rightarrow \frac{3}{5} = \frac{5}{x} \Rightarrow x = \frac{25}{3} \quad (\text{ب})$$

از نقطه ی دلخواه D روی میانه ی AM از مثلث ABC خطوطی موازی اضلاع AB و AC رسم می کنیم تا ضلع BC را در E و F قطع کنند. ثابت کنید: AM=MF.

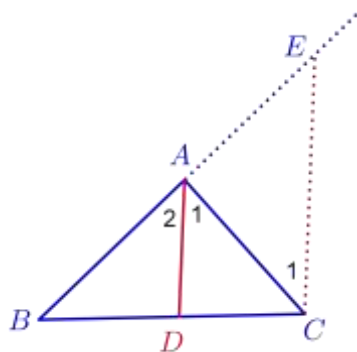

پاسخ:

$$\left. \begin{array}{l} DE \parallel AC \Rightarrow \frac{ME}{MC} = \frac{MD}{MA} \\ DF \parallel AB \Rightarrow \frac{MF}{MB} = \frac{MD}{MA} \\ MC = MB \end{array} \right\| \Rightarrow ME = MF$$

الف) ثابت کنید نیمساز داخلی هر مثلث، ضلع روبرو را به نسبت اضلاع تقسیم می کند.
ب) اگر در مثلث ABC، AD نیمساز داخلی زاویه A باشد و داشته باشیم $AB=6$ ، $AC=4$ و $BD=3$ ، اندازه AD را بدست آورید.

پاسخ:

فرض: AD نیمساز است.

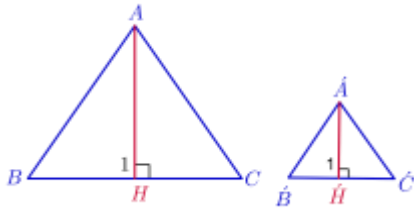
$$\text{حکم: } \frac{BD}{DC} = \frac{AB}{AC}$$

<p>اثبات: از C خطی به موازات AD رسم می کنیم تا امتداد AB را در E قطع کند.</p> $\left. \begin{array}{l} AD \Rightarrow \hat{A}_1 = \hat{A}_2 \text{ نیمساز است} \\ AD \parallel CE \Rightarrow \hat{A}_1 = \hat{C}_1 \text{ مورب } AC \\ AD \parallel CE \Rightarrow \hat{A}_2 = \hat{E} \text{ مورب } BE \end{array} \right\} \Rightarrow \hat{C} = \hat{E} \Rightarrow AE = AC \quad (1)$ <p>از طرفی:</p> $AD \parallel CE \Rightarrow \frac{AB}{AE} = \frac{BD}{DC} \quad (\text{تالس}) \quad (2)$ $\frac{AB}{AC} = \frac{BD}{DC} \quad \text{و (۲) نتیجه می گیریم:}$	
<p>در هر یک از حالت های زیر با ذکر دلیل مشخص کنید دو مثلث متشابه هستند یا خیر.</p> <p>الف) $AB = 5, \hat{A} = 30^\circ, AC = 4$ و $A'B' = 2.5, \hat{A}' = 30^\circ, A'C' = 2$</p> <p>ب) $AB = 3, BC = 4, AC = 5$ و $A'B' = 6, B'C' = 10, A'C' = 8$</p> <p style="text-align: right;">پاسخ:</p> <p>الف) دو مثلث به حالت (ض ز ض) متشابهند.</p> $\left. \begin{array}{l} \frac{AC}{A'C'} = 2 \\ \hat{A} = \hat{A}' = 30^\circ \\ \frac{AB}{A'B'} = 2 \end{array} \right\} \Rightarrow ABC \sim A'B'C' \Rightarrow$ <p>ب) الف) دو مثلث به حالت (ض ض ض) متشابهند.</p> $\left. \begin{array}{l} \frac{BC}{A'C'} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2} \\ \frac{AC}{B'C'} = \frac{5}{10} = \frac{1}{2} \\ \frac{AB}{A'B'} = \frac{3}{6} = \frac{1}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow ABC \sim A'B'C' \Rightarrow$	<p>۱۱</p>
<p>با استدلال استنتاجی ثابت کنید "در دو مثلث متشابه ، نسبت ارتفاع ها با نسبت تشابه برابر است."</p>	<p>۱۲</p>

پاسخ:

فرض: $ABC \sim A'B'C'$

حکم: $\frac{AH}{A'H'} = K$

اثبات:

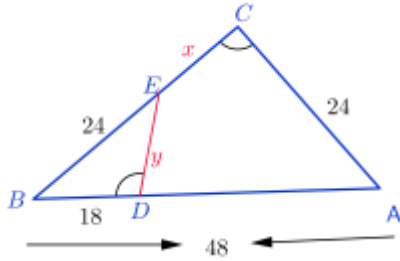
$$ABC \sim A'B'C' \Rightarrow \hat{B} = \hat{B}', \hat{A} = \hat{A}', \hat{C} = \hat{C}', \frac{BC}{B'C'} = \frac{AC}{A'C'} = \frac{AB}{A'B'} = K$$

اکنون دو مثلث ABH و A'B'H' را در نظر می گیریم:

$$\left. \begin{array}{l} \hat{B} = \hat{B}' \\ \hat{H}_1 = \hat{H}'_1 = 90^\circ \end{array} \right\| \Rightarrow \Delta ABH \sim \Delta A'B'H' \text{ (ز ز)} \Rightarrow \frac{AH}{A'H'} = \frac{AB}{A'B'} = K$$

در شکل مقابل $\hat{C} = \hat{BDE}$ ، طول x و y را بیابید.

۱۳

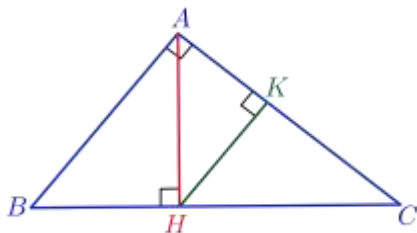

پاسخ:

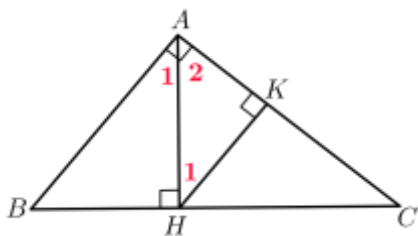
$$\left. \begin{array}{l} \hat{B} = \hat{B}' \\ \hat{D} = \hat{C} \end{array} \right\| \Rightarrow \Delta ABC \sim \Delta EDB \Rightarrow \frac{BC}{BD} = \frac{AB}{BE} = \frac{AC}{DE} \Rightarrow \frac{24+x}{18} = \frac{48}{24} = \frac{24}{y}$$
$$\Rightarrow \left\| \begin{array}{l} \frac{24+x}{18} = \frac{2}{1} \Rightarrow 24+x = 36 \Rightarrow x = 12 \\ \frac{24}{y} = 2 \Rightarrow y = 12 \end{array} \right.$$

در مثلث قائم الزاویه ABC ($\hat{A} = 90^\circ$)، ارتفاع وارد بر وتر (AH) را رسم کرده و از نقطه H عمودی بر ضلع AC رسم می کنیم و پای عمود را K می نامیم. ثابت کنید: $AH^2 = AB \cdot HK$

۱۴

پاسخ:

$$\begin{aligned} \hat{A}_1 + \hat{A}_2 &= 90^\circ \\ \hat{H}_1 + \hat{A}_2 &= 90^\circ \Rightarrow \hat{H}_1 = \hat{A}_1 \end{aligned}$$

اکنون دو مثلث BHA و AKH را در نظر می گیریم:

$$\begin{aligned} \hat{H}_1 = \hat{A}_1 \parallel \\ \hat{K} = \hat{H} \parallel \end{aligned} \Rightarrow \Delta AKH \sim \Delta BHA \Rightarrow \frac{AH}{AB} = \frac{HK}{HA} \Rightarrow AH^2 = AB \times HK$$

مساحت های دو مثلث متشابه ۱۶ و ۲۵ سانتیمتر مربع است. نسبت اضلاع متناظر را بدست آورید.

۱۵

پاسخ:

$$\frac{a}{a'} = \sqrt{\frac{S}{S'}} \Rightarrow \frac{a}{a'} = \sqrt{\frac{16}{25}} = \frac{4}{5}$$

مثلث های ABC و A'B'C' متشابهند. اگر طول اضلاع مثلث ABC، ۵، ۸ و ۱۱ سانتیمتر و محیط مثلث A'B'C' برابر ۶۰ سانتیمتر باشد، طول اضلاع مثلث A'B'C' را بدست آورید.

۱۶

پاسخ:

$$2P = 11 + 8 + 5 = 24$$

$$\frac{a}{a'} = \frac{b}{b'} = \frac{c}{c'} = \frac{2P}{2P'} = \frac{24}{60} = \frac{2}{5} \Rightarrow \begin{cases} \frac{5}{a'} = \frac{2}{5} \Rightarrow a' = \frac{25}{2} \\ \frac{8}{b'} = \frac{2}{5} \Rightarrow b' = 20 \\ \frac{11}{c'} = \frac{2}{5} \Rightarrow c' = \frac{55}{2} \end{cases}$$

در دو مثلث متشابه، نسبت محیط ها $\frac{\sqrt{5}}{7}$ است. اگر یکی از ارتفاع های مثلث بزرگتر $14\sqrt{5}$ باشد، ارتفاع نظیرش در مثلث کوچکتر را بیابید.

۱۷

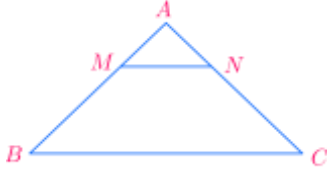

پاسخ:

$$\frac{h}{h'} = \frac{2P}{2P'} \Rightarrow \frac{h}{14\sqrt{5}} = \frac{\sqrt{5}}{7} \Rightarrow h = \frac{14\sqrt{5} \times \sqrt{5}}{7} = 10$$

۱۴

در شکل روبه رو $BC \parallel MN$ است و مساحت دوزنقه $MNCB$ هشت برابر مساحت مثلث AMN است. نسبت $\frac{MB}{AM}$ را به دست آورید.

پاسخ:

$$S_{MNCB} = 8S_{AMN} \Rightarrow S_{ABC} = 9S_{AMN}$$

$$MN \parallel BC \Rightarrow \Delta AMN \sim \Delta ABC \Rightarrow \frac{AM}{AB} = \sqrt{\frac{S_{AMN}}{S_{ABC}}} = \sqrt{\frac{1}{9}} = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{AM}{MB} = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{MB}{AM} = 2$$